

Posamezna številka v Ljubljani in Trstu 4 vrn.

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. jutraj, ob ponedeljkih ob 5. jutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnstvu mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrtletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—. Telefon številka 303.

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Izven Ljubljane in Trsta 6 vrn. :
Uredništvo in upravnštvo je v Franciškanski ulici 8. Opoli se pošilja uredništvu, naročnina upravnštva. Neprankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti znamko. :
Telefon številka 303. :

Najnovejša poročila.

Iz Ljubljane in okolice.

Pismo iz Novega Vodmata. Kar smo hoteli, to se je tudi zgodilo. Naša sobotna notica je hudo zadela ravno tiste, ki so se čutili na tem prizadeju. A danes moramo odločneje govoriti o razmerah v Novem Vodmatu in podati jasno sliko o razmerah vsem tistim, ki še danes ne vedo, ali so ptič ali miš. Ravno to priložnost namreč izrabljajo klerikalci sedaj, ko stojijo pred durmi državnozbornske volitve in volitve za močanski občinski svet. Klerikalci silno huda prede za kandidate, vsled česar snubijo sedaj enega, posebno v Zeleni jami, Prebivalci Zelene jame so večinoma železničarji, katere je zelo težko pridobiti za klerikalizem. Pri zadnjih občinskih volitvah v Mostah se jim je posrečilo vjeti v svoje zanke samo enega. Toda še ta jim ni ostal zvest in stoji danes v vrstah naprednih volilcev. Seveda, nahajajo se pa pri nas tudi ljudje, ki so pripravljeni prodati svoje prepričanje za vsako ceno. Služili bi radi kar večim gospodarjem naenkrat, pa ne morejo niti enemu. Tak možakar je zlasti kurjač južne železnice Ivan Mauser. L. 1907. je bil klerikalec, nato je postal napredni občinski svetnik in je radi tega od samega veselja upil po ulicah: „Dol z Orazmom!“ Danes je pa postal pristen socialista, ki hoče na vsak način preprečiti v Mostah naprednim elementom zmago. Mauser skuša sicer prikriti svoje načrte, vendar je pa že danes vsem jasno znano, da se na skrivnem shaja s klerikalnim županom Orazmom. Orazem hoče postaviti za Zeleno jamo kandidate za občinski odbor v Mostah, toda kje jih dobiti. Na vsak način je v interesu občine, da gredo naprednjaki in socialisti združeno v boj proti klerikalizmu in zmaga jim je zagotovljena.

Reininghaus ist in „Jutro“. Kakor se nam od zanesljive strani poroča, je bil novi oskrbnik zaloge Reininghaus, bivši Slovenec Peter Hardtman, ko je dobil včerajšnje „Jutro“ v roko, tako vesel, da je samega veselja skakal po skladišču ter napram vsakomur kdor ga je hotel poslušati upil: Reininghaus ist in „Jutro“. Reininghaus ist in „Jutro“. Bravo, Bravo. — Bivši Slovenec, g. Hardtman, le ne veselite se preveč in prezgodaj, le bolj počasi, le bolj ponižno in ne pozabite g. Hardtman, od katerih ljudi največ živite vi in vaše podjetje. Ne pozabite tudi, da za solncem kar rado dežuje in — če bog da, v Šiški bo še deževalo nad marsikom, ki zatajuje svoj narod.

Garderoba v „Unionu“ je — kar se je že mnogokrat in spet pri zadnjem Matičnem koncertu pokazalo — naravnost strahovita. Nikjer na celim božjem svetu menda ni take. Kar so pokazali arhitekti, to se seveda za enkrat ne da popraviti. Ampak uprava „Uniona“ bi vsaj lahko poskrbela za zadostno število izurjenega

garderobnega osebja. Tega pa doslej v „Unionu“ ni. In tako se je zgodilo, da so ljudje morali v garderobi čakati po četrte ure in še več, da se jih je garderobirka usmilila in jim odvezla vrhno obleko. Ljudje, ki so prišli h koncertu že ob tridesetih na 8. uro, so začeli zamuditi samo zaradi garderobe. Neki garderobierki se ni niti zdelo vredno, da bi si vnaprej omislila potrebne listke s številkami in je številke sproti pisala s svinčnikom. Teh razmer v „Unionu“ garderobi mora vendar že enkrat biti konec. Sicer bo občinstvo primorano jemati si svoje površnike, klobuke, palice, dežnike itd. kar v dvorano. Upamo, da se nam zaradi „Unionse“ garderobe ne bo treba več pritoževati.

Praktični trgovci. Iz krogov trgovskih pomočnikov smo prejeli: Od kar je po novem zakonu ugotovljen delavni čas (ki je pa po večini itak le ostal na papirju) so nekatere modre glave, zlasti med nemškimi trgovci vpeljali posebne vrste prakso. Sprejaj se res zapro vrata prodajalne, zadaj pa se puste odprta včasih še celo uro pozneje. Gospodi šefi, ki se ob za zatvoritev določeni uri navadno iz svojih izprehodov ali iz kavarn pojavljajo v prodajalni, drže v tem času konference ali če se še v kavarni niso dovolj načitali, prečitajo v zaprti prodajalni večerne liste. Človek bi jim tega niti ne zameril, če bi bili gospodje pri tem delu toliko obzirni do svojih uslužbencev, da bi jih spustili domov, takrat, ko se prodajalna zapre. Ampak ne! Gospodje žele pri tem poslu priči okoli sebe. In te priče morajo biti uslužbenci, ki se dnevnega dela do grla sili, potikajo brez dela po kotih toliko časa, dokler niso gospod šef gotovi s svojo večerjati privatno zabavo. Kaj je tega treba? Če se prodajalna zapre, bodi s tem storjen konec dnevnemu delu, če se pa šefu, ki po dnevi roma okrog, izljubi ostati še dalje v prodajalni, prosta mu volja in dober tek! Ne gre se uslužbencem toliko za tisto odveč uro le zaradi časa, ampak ker jih je veliko, ki ne pridejo pravočasno k večerji in oni, ki so nanjo naročeni, jo morajo potem še enkrat iskati zunaj po gostilnah. Red in dolžnost se zahtevajo od nas, red in pravice pa zahtevamo tudi mi od strani svojih gospodarjev. Ker upamo, da bo to zadostovalo, ne imenujemo danes še nobenega imena, dasiravno posebno napram nemškim trgovcem nimamo posebnega povoda jih pardonirati.

Velik neprijatelj godbe, posebno harmonike, je mestni policijski stražnik T. Prav posebno mu je na potu godba v neki gostilnici v Cerkveni ulici. Gostilničarka je zaradi harmonike že enkrat naznanil, pa na magistru so rekli, da je godba dovoljena, če se ne pleše. Včeraj popoldne so bili v omenjeni gostilni pekovski pomočniki in eden od njih je vzel harmoniko in je za zabavo začel igrati.

Pa spet pride oni stražnik T. in prepove harmoniko. Izrečno treba poudariti, da se ni igralo za ples, temveč samo za zabavo. Če stražnik T. ne mara poslušati harmonike, nas nič ne briga, radovedni pa smo, od kdaj ima na svojo pest pravico prepovedovati meni nič tebi nič v pošteni gostilni in v pošteni družbi harmoniko, ko tega niti mestni magistrat ni prepovedal. Če ima pa morda stražnik T. večjo oblast, nego magistrat, naj se to javno razglasi. Več prizadetih.

Slovenska filharmonija igra danes in jutri v hotelu „Tivoli“. Začetek vsakokrat ob pol 8. uri zvečer. Vstop prost. Včerajšnji koncert je bil prav dobro obiskan.

Železniška nesreča ob prelazu Dunajske ceste.

K še sedaj neporavnanim sporu med državno in južno železnico radi v naslovu omenjene nesreče in tozadnega procesa, smo prejeli od strani nekega večaka nastopno poročilo:

Nočem polemizirati s piscem članka pod tem imenom v Vaši številki 407. Moje razmišljanje ima le ta namen, javnosti brezobzirno pojasniti, kako in zakaj se je zgodila ta nesreča.

„Nesrečo“ je zakrivil edino oni, ki je prevozil prepovedano vožnjo kakor semafor ali smerni signal“. Pod vplivom predstoječega izreka izvedenca — prometnega kontrolorja j. ž. g. Sajovica — obsodil je sodnik strojevodjo Beltrane-a in oprostil ostale obtožence, ki so uslužbenci pri isti železnici, kakor izvedenec.

Navadno zaslišuje sodišče po dva izvedenca in ravno v tem slučaju bi bilo to ne samo umestno, ampak celo potrebno. Smelo lahko trdim, da bi bil sodni pravorek drugi, ako bi bil jeden teh dveh izvedencev uslužben pri državni železnici. Popolnoma pravilno je izvajal zagovornik dr. Šolar, da v takih slučajih skušajo uslužbenci ene železnice zvrniti krivdo na one druge železnice. In ravno vsled tega naj bi bilo sodišče uvaževalo stari latinski rek: „Et altera pars audeatur!“ kajti popolnoma sem prepričan, da bi izvedenec drž. železnice usodepolni izrek svojega tovariša južne železnice ako že ne popolnoma vrgel, pa vsaj v toliko ublažil, da bi mogel sodnik tudi obtoženega strojevodjo oprostiti.

Moje mnenje je, da se je imelo v tem slučaju obtožiti in obsoditi edino upravo južne železnice, ktera ima na svojem ljubljanskem kolodvoru popolnoma nezadostne in neprimerne varnostne naprave, katerim — v zvezi s tedanjim „katastrofalno“ (po g. Sajovicu posneto) meglo na rovaš je edino pripisovati to nesrečo.

Kratko naj omenim in opišem varnostne naprave, s katerimi štiti južna železnica proti Gorenjskem svoj ljubljanski kolodvor.

Dva tira tega kolodvora, ki sta namenjena za sprejemanje gorenjskih

in dolenskih vlakov, sta blokirana. Ta naprava obstoji v tem, da ima prometni uradnik v svoji pisarni aparat, s katerim so normalno vsi uvozni in izvozni signali zaprti, t. j. kažejo prepovedano vožnjo in jih iz te lege ne more nikdo prestaviti brez vednosti uradnika.

Ako hoče sprejeti prometni uradnik na južnem kolodvoru gorenjski vlak predpisom primerno, se izvrši to takole: Prometni uradnik pritisne na svojem bločnem aparatu na dotične ročaje ter z indukcijskim električnim tekom nakaže bločnemu slugi v stolpiču, na kateri tir bode vlak vozil. Bločni sluga mora postaviti vsa v poštevska menjala v pravo lego, mora potem ta menjala z električnim tokom zakleniti in šele, ko je to izvršil, lahko postavi semafor ali smerni signal na prosto vožnjo. Prometni uradnik na južnem kolodvoru mora dalje svojega tovariša na drž. kolodvoru telegrafično obvestiti, da je uvoz prost.

Tudi sedaj še ne sme uradnik drž. kolodvora vlaka odpraviti, marveč mora čakati, da postavi bločni čuvaj južne železnice takozvani distančni signal na prosto vožnjo. Ta distančni signal je neka zastarela naprava, ktero postavlja na ljubljanskem južnem kolodvoru bločni sluga popolnoma neodvisno od prometnega uradnika in bločne naprave v poljubno lego in kaže na južnem koncu drž. kolodvora, ali je uvoz prost ali ne.

Posebno moram pa poudarjati dejstvo, da leži semafor ali smerni signal, ktereja je prevozil obsojeni strojevodja, komaj 50 metrov oddaljen od onega menjala, pri katerem se je zgodila ta nesreča.

Za vlak 1415 je dobil onega dne prometni uradnik na drž. kolodvoru z južnega kolodvora telegrafično obvestilo, da je uvoz prost. Ko je postavil bločni čuvaj j. žel. distančni signal na prosto vožnjo je odpravil vlak z besedami „frei — normal“.

Pri tej odpravi je zvedel strojevodja, Beltranc, da je uvoz na južnem kolodvoru blokirani, t. j. da ima tir, na katerega pelje vlak zaklenjen oni uradnik, ki je dovolil odpravo vlaka. Ker pa je kazala tudi distančna plošča ali signal prosto vožnjo, oni niti slutiti ni mogel, da se nahaja na tiru kaka zapreka.

Vozil je tedaj počasneje kakor navadno, in opreznije, kajti pri semaforju je vozil z brzino 27 kilometrov v uri. Iz zgoraj navedenih vzrokov ni bil upravičen, hitrost vlaka še bolj reducirati. Vozil je tedaj opravičeno približno 9 metrov v sekundi. Ker pa je vladala takrat ona „katastrofalna“ megla, vsled katere so se zamogli predmeti razločevati komaj na 10 korakov ali dobrih 7 metrov, je strojevodja prevozil že v isti sekundi, ko je zapazil semafor na „stoj“ — istega, v nadaljnjih 5 sekundah je bil na menjalu in v 7. sekundi je moral vlak karambolirati.

Z drugimi besedami: Beltranc je bil obsojen, ker ni mogel ustaviti 140

ton težkega vlaka na mokrih tračnicah v 7 sekundah.

Kdor pa to zahtevo postavlja v okvir možnosti, ta od žel. službe ničesar ne razume — ali pa ni objektivni.

Strojevodja Beltranc vlaka ni mogel pravočasno ustaviti, kar potrjuje tudi izpoved vlakovodje g. Magerla, ki je povedal, da je vlak v usodnem trenutku le še drčal po tračnicah.

Iz tega pa sledi, da točka karambola vsled megle ni bila zavarovana, ne smelo bi se tedaj pred prihodom vlaka 1414 tam premikati in če se je proti obstoječim predpisom premikalo, se ne bi bilo smelo dati dovoljenja k odpravi vlaka iz drž. kolodvora še manj pa se je smel postaviti distančni signal na prosto vožnjo.

Da pa se je pokazalo, da pri znani ljubljanski megli semafor ali smerni signal v sedanji legi ne krije zadostno ogroženih točk južnega kolodvora, bilo je treba nesreče in žrtev te nesreče.

Telefonska in brzovjavna poročila.

Velikansko protestno zborovanje hrvaških učiteljev v Zagrebu.

Zagreb, 11. maja. Danes se je pričelo v Zagrebu velikansko protestno zborovanje hrvaških učiteljev. Na dnevnem redu je bilo zboljšanje učiteljskih plač na Hrvaškem. Kakor znano je ban Tomašić saboru že predložil vladno predlogo o zboljšanju učiteljskih plač, a jo pozneje zopet umaknil. Zborovanja se udeležuje nad 1500 hrvaških učiteljev iz vseh krajev Hrvaške in Slavonije. Glavni predmet zborovanja tvorijo vprašanje, kako stališče naj zavzame hrvaško učitelstvo proti vladi, ki pa ignorira zahteve učiteljev. Določilo se bo, ali prično učitelji s pasivno resistenco. V imenu srbskih učiteljev se je predsednik srbskega učiteljskega društva Dušan Popović, izrazil popolnoma solidarnim s hrvaškimi tovariši in izjavil, da so Srbi pripravljeni podpirati Hrvate tudi v najskrajnejših slučajih. To izjavo so hrvaški učitelji vzeli za velikanski odobravanje na znanje. Zvečer se je vršilo veliko protestno zborovanje, katero so sklicali socialni demokrati. Na dnevnem redu je bila točka: Socialna demokracija in učitelstvo.

Potiorek naslednik Varešanina.

Dunaj, 11. maja. Danes je izšlo cesarjevo lastnoročno pismo, s katerim se upokojuje sedanji bosenski deželni šef Varešanin in imenuje njegovim naslednikom korni komandant Potiorek.

Razpust ruske dume.

Petrograd, 11. maja. Danes je sprejel car Nikolaj ministrskega predsednika grofa Stolypina v posebni avdijenci, v kateri mu je Stolypin poročal o izidu glasovanja v dumi. Car je bil z glasovanjem silno nezadovoljen. Kakor se poroča, bo ruska дума najbrže že jutri ali pa v soboto razpuščena, ker je delovanje sedanje dume s sedanjo vladno popolnoma nemogoče.

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Most vzdihljajev.

Roman iz starih Benetec.

Leonora je z velikim trudom dospela v svojo sobo. Ko se je trudoma privlekla do svoje postelje, se je mahoma zvrnila vznak po tleh, vsa izpremenjena, tresoč se v strašnem ihtenju, ki je trgalo njeno gredo, ne da bi mogla potočiti le eno solzo:

— Ne odpušča mi! ... Nehal me je ljubiti! ... O jaz nesrečnica! ... Jaz nesrečnica! ...

Roland se je bil skril v neki grm na vrtu ter prisostvoval Leonorinemu odhodu.

Ko je prestopila prag se je nehote zganil, da bi planil za njo.

Toda obstal je.

Čemu bi? Tega, česar ji pravkar ni bil rekel, ji tudi zdaj ne bi hotel povedati! Da, čemu! ... Vse je bilo končano od tistega večera, ko mu je v tej isti hiši stari Filipo povedal, da je Leonora omožena ...

Mrtva! ... Ona je bila mrtva zanj! In to, kar je bil pravkar videl, je bila le prikazen, ki je izginila za vedno ...

Vztrepetal je.

Skoraj celo uro je ostal na svojem mestu, omahujoč in brez moči.

Nato se mu je vrnila misel na Altierija ter ga navdala z novo silo.

Stresel se je in odšel.

Ko je dospel do vrtnih vrat in je hotel prestopiti prag, je vstala pred njim temna človeška postava.

Preteč glas se je porogal:

— Do svidenja, gospod Kandiano, do skorajšnjega!

Roland ni storil koraka in ni iztegnil roke, da bi prijel človeka, ki ga je bil tako nagovoril in je nato izginil v noč. Vse-

eno mu je bilo, v tej strašni minuti, ko je čutil, da je sam poglubil prepad, ki je ležal med njim in Leonoro.

Brez cilja je blodil vso ostalo noč do jutra, kakor je blodil tisto noč, ko je izvedel Leonorino nezvestobo. Ko se je zdanilo, se je vrnil v staro hišo v pristanišču.

Tam ga je čakal Skalabrino.

S tisto usodno, neukrotljivo energijo, ki ga je vedno zopet reševala iz dna najhujšega obupa, kakor je svoje dni velikani Antej vedno iznova vstal s še večjo močjo, kolikorkrat so se mu rame dotaknile zemlje, je bil Roland vrnil svojemu obrazu ono krinko otople mišnosti, pod katero je prikrival svoja čustva.

Skalabrino ni slutil, koliko je pretrpel.

— Gospodar, je dejal, naši ljudje imajo za nocojšnji večer sestanek v hiši na Olivolskem otoku, kakor ste mi ukazali.

— Ta sestanek se ne bo vršil, je rekel Roland. Hiša ni varna, kakor se mi vidi. Snidemo se v Črni Jami.

Skalabrino je presenečeno pogledal Rolanda ter izpregovoril:

— Pa to, kar smo imeli storiti ...

— Storimo kasneje. Idi, prijatelj. Povej najinim tovarišem, da bom čez osem dni v Črni Jami. Dotlej si prost.

Skalabrino ni nikdar razsojal gospodarjevih ukazov, nikdar se ni izkušal poglobiti do njihovega zmisla. Slepo jih je izvrševal — to je bil ves njegov odnos do njih.

— Torej bom lahko preživel teh osem dni v Mestre? je vprašal z drhtečim glasom.

— Da, dobri moj tovariši. Sporočil boš tja gor nekaj ukazov, nato pa greš lahko v Mestre k svoji hčeri.

— Moja! ... Ah, gospod, še vedno si ne morem verjeti, da bi bila resnica ...

— Odšel boš z barko, je povzel Roland. Ko prideš v solesko Pieve, izročiš poveljnikom pisma, ki ti jih prej napišem.

In zares je Roland napisal pet ali šest kratkih pisem ter jih izročil Skalabrinu.

— Najkasneje v dveh dneh, je dejal ta, bodo pisma tam, kamor so naslovljena.

— To se pravi, je rekel Roland z otožnim nasmehom, da boš ti v dveh dneh srečen človek ...

Skalabrino so se zasvetile oči. Kar streslo ga je od radosti.

Roland je medtem z ustnimi naročili izpopolnjeval povelja, ki jih je pošiljal načelnikom čet.

Dve uri nato se je Skalabrino vkrcal na barko.

Še tisti dan je izstopil na običajnem kraju ter odhitel naravnost proti Nerveji in Črni jami.

XXXIV.

Hišica v Mestre.

Neznanec, ki je tako preteče pozdravil Rolanda, ko je ta odhajal z vrta na Olivolskem otoku, se je nato naglo oddaljil proti pristanu. Šel je potkrat na nizka vrata, ki so se po nekaterem razgovorjanju in zamolklem pogajanju odprla. Mož je stopil nato v hišo; bila je ena izmed tistih mračnih beznic, ki so sprejemale vlačuge najhujše vrste in mornarje brez pravega bivališča. Stopil je naravnost k staremu barkarolu, ki je slonel s komolci na mizi kakor da drema; dotaknil se je njegove rame.

— Sandrigo! je zamrmral mornar.

— Da, čas je.

— Preveč nagel pa nisi. Že tri noči ždim tu in te čakam.

— Idiva ...

— Možaka sta odšla iz gostilne.

— Pa zdaj, je vprašal stari barkarol.

— Prepelji me čez lagune, kakor hitro moreš.

— Dobro. Barka je pripravljena, moštvo na krovu; ali te preganjajo?

— Ne; kaj vraga! Nasprotno, sreča se mi smeje prav od blizu; lahko se zanašam, da dobiš tudi ti svoj delež.

— Na to računam! je menil mornar, s plamenom lakomnosti v očeh.

Deset minut kasneje se je Sandrigo nahajal na krovu velike barke, ki se je pod dvojnimi pogonom vesel in jader brzo spustila po naznačeni poti.

V trenutku, ko so se na Olivolskem vrtu beriči pomaknili proti hiši, se je bil Sandrigo postavil v bližino Dandola in Altieri. Držal je bodalo pripravljeno v roki, in če bi se bil Roland v tem hipu prikazal, bi bil Sandrigo sunil brez pomisleka.

Vrata so se odprla. Toda pokazal se ni Roland — pokazala se je Leonora.

(Dajle.)

Dunaj, 8. maja 1911.

Agenti provokaterji ne vohunijo samo v javnih lokalih, ampak celo v privatnih srbskih družbah, da bi ja izsledili kako zaroto, o katerih ni ne duha ne sluha. Tako je predvčerajšnjem popoldne sedel v neki dubrovniški kavarni član belgajrskega glepaljšča, Dobrica Milutinović in se pogovarjal s svojimi tovariši o političnem položaju. Ko je odšel iz kavarne, stopi nenadoma pred njega detektiv in mu napove aretacijo. Dobrica Milutinović je baje rabil žaljive besede o avstrijskem cesarju.

Odstop bosenskega deželnege šefa. Vest o odstopu bosenskega deželnege šefa, generala Marijana pl. Varešanina, je kljub pričakovanju vzbudila v Bosni, zlasti pa v Sarajevu veliko senzacijo. Vsi sarajevski listi so izšli v posebnih izdajah in prinašajo obširne komentarje o Varešaninovem odstopu. Za naslednika je baje določen flzg. Potiorek, ki je pa v Bosni silno nesimpatična oseba. Javno mnenje stoji na strani generala Aufenberga.

Kandidatura patra Zahradnika. Kakor znano, je opat premonstratskega samostana v Pragi prepovedal bivšemu češkemu državnozbornemu poslancu, agrarcu patru Zahradniku, zopetno kandidaturu. Ker pa so se volilci in tudi izvrševalni odbor stranke odločno izjavili za njegovo kandidaturu, se je pater Zahradnik kljub prepovedi opata uklonil zahtevi volilcev in sprejel zopetno kandidaturu na agrarnem programu.

Reforma ljudske šole v Italiji. Italijanska vlada je podala nov šolski zakon. V teoriji je bila šolska obveznost v Italiji od l. 1877. toda vkljub temu je bilo 40 procentov analfabetov, kar kaže pomanjkanje šol. Dolžnost skrbeti za šole so imele občine, a je niso izpolnjevale, sedaj bo pomagala država. Doslej so placevale občine 140 milijonov, država 21 milijonov lir za ljudske šole. Država hoče dati 16 milijonov več, da bo v nekaj letih dajala po 60 milijonov lir. Tako bodo država in občine dale 200 do 220 milijonov lir za šolstvo. Poleg tega bo država občinam dovolila 240 milijonov lir posojila za nove šole. Občine dobe brezobrestno posojilo, ki se plača v 50 letih. Tudi v vojašnicah in na vojnih ladjah bodo urejene šole. Posebno mnogo šol manjka na jugu. Reformirale se bodo tudi preparandije. Šolska reforma bo najlepši dar jubilejnega leta.

Pred drugo bitko. Napredni shod v Mestnem domu.

Ljubljanski meščani se nahajajo sedaj pred drugo bitko ali bolje rečeno pred drugo zmago. Nadomestna volitev za ljubljanski deželnozborni mandat se nahaja pred durmi. Sedanja volitev se bo vršila predvsem v znamenju političnega bojkota, katerega je proklamirala nadnapredni volilci ona stranka, ki baje zastopa Kristusov nauk „Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe“, sicer pa goji samo sovraštvo in napravlja samo razdor.

Toda napredni ljubljanski volilci so včeraj jasno pokazali, da se ne boje nobenega političnega bojkota, najmanj pa od klerikalcev, marveč bodo šli sedaj še bolj združeni v boj za ono stranko, ki je edina prava med Slovenci in zastopa obče interese.

Velika dvorana Mestnega doma je bila včeraj nenavadno hitro polna. Napredni volilci so javno pokazali, da ravnokar izvojevana zmaga pri volitvah za ljubljanski občinski svet, ni še absorbirala njih moči in čujejo še vedno na straži. Zavedajo se namreč, da stoji pred novo bitko.

Po običajnem uvodnem pozdravu je dr. Triller takoj podal besedo kandidatu za ljubljanski nadomestni deželnozborni mandat, prof. Jožefu Reisnerju.

Prof. Reisner se je predstavil volilcem brez vsakih fraz, brez vsakih obljub, kakor imajo navadno vsi napredni kandidati. Povdarjal je, da se pri sedanjih volitvah ne gre za osebo, ampak samo za stranko. Sedanji volilni boji so namreč samo boji med političnimi strankami. Nato je v kratkih in jedrnatih besedah orisal klerikalno ljubezen do ljubljanskega mesta oziroma do ljubljanskih meščanov. Klerikalci hočejo na vsak način dobiti napredno ljubljansko trdnjavo v svoje roke, pa magari če izstradajo vse Ljubljance. Sklenili so znano 10 milijonsko posojilo, od katerega ljubljanski davkoplačevalci ne bodo imeli nobenih drugih koristi, kakor da se jim bodo davki znatno zvišali. Istotako je tudi s cestnim zakonom, ki je eden največjih skrupal, kar jih je skrpučala klerikalna deželnozborna večina. Edino protestom ljubljanskih deželnozbornih poslancev in meščanov se je zahvaliti, da ta škandalozni zakon še ni dobil najvišjega potrjenja.

Sklep klerikalne deželnozbornice večine, naj se pomaga slovenskemu združništvu in zato najame 2 milijonsko posojilo le pesek v oči javnosti. Klerikalci bodo s tem denarjem le podprli svoja popolnoma falitna podjetja, naprednjaki pa ne bodo imeli od tega ničesar. Tako zastopajo klerikalci splošne koristi. Napredni poslanci so vedno najodločnejše nastopali za to, da se varuje državljanska svoboda naprednih elementov, zlasti učiteljskega stanu katerega hočejo klerikalci uničiti.

Poslanec dr. Triller je naglašal, da narodno-napredna stranka za deželnozbornsko volitev ne bo sklicevala več shodov. Sedaj mora namreč zmagati ideja, zmagati mora disciplina, razsodnost in neustrašenost naprednih volilcev. Dotaknil se je tudi klerikalnega kandidata dr. Vinka Gregoriča, znanega ljubljanskega političnega neznačajneža, ki cinca vedno med eno in drugo stranko. Dr. Gregorič, bivši predsednik društva ljubljanskih hišnih posestnikov, je sedaj kandidat one stranke, ki skuša s svojimi zakoni ljubljanske hišne posestnike popolnoma uničiti. S tem je dr. Gregorič jasno pokazal, kako bi v deželnem zboru zastopal koristi ljudi, ki so se njemu zaupali. Klerikalci so pred ljubljanskimi občinskimi volitvami posebno upili in povdarjali, kako bodo po volitvah skrbeli, da se ljubljansko gospodarstvo primerno uredi. Dejanja se kažejo že sedaj. Njih kričanje je bilo samo farbarija. Dne 29. aprila so vložili proti volitvam rekurz, ki še sedaj ni rešen. Zakaj, to je jasno. Rekurz bo gotovo zavrnjen, to vedo tudi klerikalci. Ali slavna vlada, da kljub ljubno klerikalcem ostane Laschan na magistratu še do državnozbornih volitev. Radi tega narodno-napredni volilci najodločnejše protestirajo proti temu, da se rekurz zavlačuje in zahtevajo od vlade takojšnje rešitev, najsi bo že kakršna hoče. Naprednjaki se ne boje novih volitev.

G. Bonač je izborni karakteriziral širokoustnost klerikalcev, ki vedno govore, da v Ljubljani ni naprednjakov, pri volitvah pa rastejo kakor gobe po dežju.

G. Ribnikar je povdarjal, da so klerikalci pri zadnjih občinskih volitvah sami izzvali in vpriporili pred licejem demonstracije samo zato, da so oblatili potem naprednjake pred svetom in vlado. Predlaga sledečo resolucijo:

Shod volilcev narodno-napredne stranke v „Mestnem domu“ dne 11. maja konstatira, da so pristaši S. L. S. s svojim izzivajočim in nasilnim nastopom v liceju in pred licejem sami povzročili demonstracije. Protestira, da je S. L. S. blamažo, ki jo je doživela pri volitvah ter svojo onemoglo jezo skušala potolažiti s tem, da je zopet z lažmi oblatila belo Ljubljano celo pred tujci. Protestira, da se pusti od strani c. kr. deželne vlade klerikalnim hujskačem popolnoma prosta roka, da lahko nemoteno sistematično hujskajo celo na javnih shodih proti pristašem nar. napredne stranke. Pozivlja c. kr. deželno vlado, da skrbi za varnost in svobodo ljubljanskega meščanstva pred ponavljajočimi se izbruhi klerikalnih divjakov.

Resolucija je bila enoglasno sprejeta.

Nato je dal dr. Tavčar še na glasovanje kandidaturu prof. Reisnerja, ki je bila z velikanskim navdušenjem in gromovitim ploskanjem sprejeta enoglasno.

Dne 16. maja pa se bo izvršila v Ljubljani med klerikalci in naprednjaki druga bitka, ki bo za klerikalce obenem tudi drugi poraz v kratkem času.

DNEVNE VESTI.

— Narodno-napredna stranka in volitve v državni zbor. Včeraj popoldan je bila v „Narodnem domu“ seja odbora zaupnih mož narodno-napredne stranke, na kateri se je sklenilo udeležiti se pri volitvah v državni zbor volilnega boja v vseh volilnih okrajih na Kranjskem in sicer s postavljanjem lastnih kandidatov, ali pa s tem, da se bo podprlo eventualne samostojne kandidate. Strankini kandidati se pravočasno proglasijo.

— Pri dopolnilni deželnozbornski volitvi v Ljubljani je narodno-naprednemu kandidatu prof. Jožefu Reisnerju sicer zagotovljena, ali to še ne pomeni, da se naprednjaki ne bi morali nič brigati za to volitev; nasprotno, vsak volilec mora storiti svojo dolžnost, da bo zmaga slajna. Zastop češke budejeviške pivovarne v Ljubljani izročil je družbi sv. Cirila in Metoda zopet 200 kron kot pogojeni delni znesek dobička za v slovenskih kronovinah prodano pivo. Povodoma lanske jubilejne slavnosti družbe sv. Cirila in Metoda podarila je češka budejeviška pivovarna v gotovini še 25 hektolitrov piva in s tem veledušnim darilom pripomogla k večjemu denarnemu

efektu pri 25 letnici. Priporočamo najtopleje to izbornu pivo, ki se ne razlikuje v kakovosti dosti od plzenjskega piva. Slovenci, odjemalci tega piva podpirajo s tem obenem tudi našo prepotrebno šolsko družbo.

— Akademsko tehnično društvo „Tabor“ v Gradcu naznanja svoj II. redni občni zbor, ki se vrši v soboto, dne 13. t. m. v društvenih prostorih. Z običajnim vsopredom. Začetek ob 8. uri zvečer.

Listnica uredništva.

Gosp. Ant. Kovačiču v Novem Vodmatu. Radi Vam potrjujemo, da niste s člankom v našem listu z dne 7. t. m., ki se tiče g. Oražma, župana v Mostah, v nobeni zvezi. Članek smo dobili od popolnoma druge strani.

Lastnik in glavni urednik Milan Plut.
Odgovorni urednik dr. Ivan Lah.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe, 4 vin. — Najmanjši znesek 50 vin. — Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Šoštanj izvršno letovišče, cene nizke. — Odgovarja: Olepševalno društvo „Šoštanj“. 107 10—3

Lepa nova hiša poleg farne cerkve z 11 prostori, urejena za trgovino in gostilno, ki se tudi sedaj izvršuje se proda z inventarjem. Pojasnila pri Grobotek-u v Bohinjski Bistrici. 118/5—1

Hiša s prostornim dvoriščem, drvarnico in vrtom za eno stavbo blizu kolodvorja južne železnice se iz proste roke prodaja. Polzve se v Jenkovi ulici št. 16. 119/6—1

Pristen brinovec iz lastne kuharne po 2 K liter se dobi pri J. Jurci na Vrhniki. 62/3—1

Uradnik lesne trgovine z dobrimi pričevaji, izurjen v nakupovanju gozdov, prejemanju in oddaji rezane in tesane robe, gozdne manipulacije in sploh vsega v lesno stroko spadajočega dela, vešč slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, išče službe s 1. junijem eventualno tudi poprej. Naslov: Ivan Modic Pudob p. Stari trg pri Rakeku. 126/3—1

Hotelski siuga se sprejme na Sv. Petra cesti št. 5. 274/3—1

Soba in kuhinja se odda takoj. D. Rovšek Kolodvorska ulica 35. 273/2—1

Lep hlev za dva konja in šupa se takoj odda. D. Rovšek Kolodvorska ul. 35. 272/—1

Majhen prostor za trgovino in veliko skladišče se takoj odda v Spodnji Šiški št. 76. 127/3—1

Gospodična, zmožna slovenskega, nemškega in italijanskega jezika išče mesto kot plačilna natakarica v letovišču. Ponudbe pod D. Z. na upravo „Jutra“. 123

Mesečna soba brez oprave s posebnim vhomom se išče s 1. junijem t. l. Ponudbe pod „Prazno“ na Prvo anončno pisarno. 275

Šivilje sprejme takoj Minka Bočjak, Kolodvorska ulica 26.

KORESPONDENCA.

Dama, ki je sinoči med 6. in 7. uro v Glavnem drevoredu vrgla pred klop košček papirja, naj pod šifro „11. majnika“ Poste restante dotičnemu javi brez vsake skrbi takoj, kaj naj to pomeni. 129

Poslano*)

Gospo Mariji Koleziji!

Odveč je bilo Vaše naznanilo, da se niste nikamor preselili. Vsaj vas lahko vsak vidi, stoječo v izlozbi med sprednjimi vrati, ali pa med zadnjima na Dvorskem nasipu. Vaše obvestilo je imelo ves drug namen. Privezati hočete nas pevce, Pa ne bo šlo. Tudi med nami prevladuje „Korpsgeist“. Hodili bomo k svojemu požrtvovalnemu bratu sopevcu Francejnu, ne morda v kako staro podrtijo, kjer pri vseh oknih vleče z majhno kuhinjo-luknjo, marveč v novo moderno hišo vrlaga radodarnega narodnjaka, starega „Južnega Sokola“, večkratnega načelnika Sokolske kavalade, brata Filipa, kjer nam bo gospa Ivanka v lepših lokalih postregla z ravnotakim pivom, pristimi vini in poleg še z dobro pripravljenimi jedili — če bo treba tudi dvakrat na teden — z raki. Če menite, da Vas bo rešil „Sokol“, naslikan v hiši, lastniki grdihi nemškutarjev — Cimbrov in Tevtonov ter bivšega „Slovenijana“, sedaj nemškega turnerja-Heilbruderja, se jako motite; ker se bodo bratje Sokoli maščevali nad onimi sedmimi Nemci, ki so jih Vaši nemčurški hišni gospodariji pomagali spraviti v občinski svet, Frau Fani hörens auf zu plappern und kehrens heim mit dem netten Sommergwand! in's schöne Gottscheerland!.

Pevska liga.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Pijte samo Tolstovrško slatino
ki se naroča v Tolstemvru p. Guštanj (Koroš.)

Kuharica

za vse se išče. Biti mora pošteno slovensko dekle, najraje Gorenjka.

Naslov pove upravništvo „Jutra“.

Laška kuhinja

Šelenburgova ulica 7 nasproti glavne pošte. P. n. gostom se priporoča pristno na novo došlo vino Brioni.

Vsak dan razne sveže morske ribe. Danes sardelce, sipe, peresa in mornarski slaniki. (Risotto).

Narodna kavarua

vsaki dan

svira dunajska
damska godba.

Priporoča se za vsa v svojo stroko
spadajoča dela
J. ZAMLJEN
čevljarski mojster
V LJUBLJANI
— Sodnijska ulica št. 3 —
izdeluje prave gorske in telov. čevlje.

Dr. pl. Foedransperg
ordinira v Ljubljani, Stari trg št. 30.

Edina velika izbira
najnovějšíh

svilenih, lister in dežnih plaščev za dame
- kakor kril in najmodernejših bluz. -

Panama klobuki od 6 K naprej

Velika zaloga oblek za gospode in dečke iz
najnovějšíh chateclais vzorcev.

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatović

Ljubljana, Mestni trg 5.

Vabilo

k rednemu letnemu
občnemu zboru

„Gremija trgovcev v Ljubljani“,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 28. maja t. l. ob devetih
dopoldne, in slučaju nesklepčnosti pa eno uro pozneje,
v veliki dvorani „Mestnega doma“.

DNEVNIRED.

1. Pozdrav načelnikov.
2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročilo o delovanju gremija v letu 1910.
4. Računski zaključek za leto 1910.
5. Proračun in določitev doklade za leto 1911.
6. Volitve: a) gremijalnega načelnika; b) dveh načelnikovih namestnikov; c) dvanajst odbornikov; d) šestih odbornikovih namestnikov; e) dveh odposlancev v pomočniški zbor; f) šest odbornikovih in treh namestnikov v razsodniški odbor; g) načelnika, namestnika in pet odbornikov v šolski odbor.
7. Raznoterosti.

Za odbor: Iv. Mejač l. r.

Diplomirani krojač

Anton Presker

Ljubljana, Sv. Petra cesta 14

priporoča svojo krojačnico in veliko zalogo oblek.

2 nova moderna Seifert - biljarda.

Novo urejena

Kavarna „Central“

na sv. Petru nasipu 37
je vso noč odprta.

Solidna postrežba.

Slav. občinstvu se toplo priporoča s spoštovanjem

Štefan Miholič,
kavarnar.

2 nova moderna Seifert - biljarda.

Naročajte in kupujte „JUTRO“!
Izvod samo po 4 vinarje.

Nekaj izborno ohranjenih automobilov

vseh velikosti se ceno proda.
Moje ime jamči za solidno in dobro postrežbo. — Zavod za po-
pravo avtomobilov in trgovina

Ing. JURIJ TMEJ, Dunaj XVII.,
Santergasse 13.

Miši in podgane narede največjo škodo v kletih in skladiščih.

Te se najhitreje uniči z mojo nanovo od mene iznajdeno uničevalno
pasto, ki jo more vsakdo in povsod uporabljati. Cena pasti pol kilograma K 3.—.
Izgotavljam tudi najnovejšo in od občinstva kot najboljšo priznane mehanične
pasti za miši in pod gane, ki prekosi vse iznajdbe na tem polju. Vjame se v
tako past 15 do 20 miši, ne da bi bilo treba past znova nastavljati. Cena pasti
za podgane 8 K, za miši K 3-60 do 5-20. Dobiva se pri iznajditelju in izdelatelju

L. Pösch kleparski mojster, Dunaj XVII.,
Blumengasse šte. 60.

Izgotavlja stenske in namizne akvarije, kopalne kabine za ptice, ročne, stenske-
vozne in nagrobne svetilke, itd.

Kupujte „JUTRO“.

Za gostilničarje !! in hotelirje !!

Več sto hektolitrov naravnega
Dolenjca in različnih belih vin se
radi opustitve trgovine prodaja po
primerni ceni.

Kje, pove upravništvo „Jutra“.

Najboljši pokončevalec
mrčesa je brezdvomno
F. Scherag-a

JANOL

pomori podgane, miši,
stenice, ščurke i. t. d.
- pod garancijo. -

Naroča se:

Dunaj XV.,
Fünfhausgasse šte. 5.

**Najboljše odgovori „Slovincu“ vsak
naš prijatelj, ako se naroči na „Jutro“,
ali pa najde novega naročnika!**

**Pri podiranju vojaškega oskr-
bovališča, Dunajska in Frana
Josipa cesta**

se prodaja različni stavbinski material:

Zidna opeka, strešna opeka, cementna strešna
opeka, železne cevi, železne vezi, železno oken-
sko omrežje, 4 cele kompletne železne garni-
ture za pekovske peči, stropni tramovi in strešni
stoli iz mecesnovega lesa, vsakovrstne deske,
okna, vrata i. t. d.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Del. glavica K 5.000.000

Stritarjeva ulica št. 2.

Rez. fond nad K 610.000

Podružnice v Spletu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici

	priloga	zrebanje	gl. dobitek
promese na 3% zem. kred. srečke I. po 6 K		15. maja	K 90.000.—
promese na 4% ogr. hip. srečke po 5 K		15. maja	K 40.000.—
promese na ogr. premijske srečke cele po 16 K, polovica 9 K		15. maja	K 200.000.—

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti 4 $\frac{1}{2}$ % obrestovanju.

Najbolj varno naložen denar!

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa do 31. dec. 1910 nad 564 milijonov K.

Stanje hranilnih vlog
nad 40 milijonov K.

Rezervni zaklad nad
1.200.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljska

v Ljubljani, v lastni hiši, Prešernova ulica šte. 3.

sprejema vloge vsak dan in jih obrestuje po 4 $\frac{1}{4}$ % brez odbitka.
Nevzdignjene obresti pripisuje vsakega pol leta h kapitalu. Spre-
jema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Denar in knjižice se lahko pošiljajo po pošti.

Za varnost naloženega denarja jamči zaven rezervnega za-
klada še mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in z
vso davčno močjo. Izguba vložnega denarja je nemogoča,
ker je po pravilih te hranilnice, potrjenih po c. kr. deželni vladi
izključena vsaka špekulacija z vložnim denarjem.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike, v
podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov pa

Kreditno društvo.

Posoja na zemljišča po 5% in proti poplačevanju dolga po
najmanj 1 $\frac{1}{4}$ %. Dolžnik pa more svoj dolg poplačati tudi poprej,
ako hoče. Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Rezervni zaklad
nad pol milijona
kron

Kmetska posojilnica ljubljske okolice

Stanje hranilnih
vlog dva set
milijonov kron

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem zadrugnem domu

v LJUBLJANI

Dunajska cesta šte. 18

obrestuje hranilne vloge po čistih

4 $\frac{1}{2}$ %

brez odbitka rentnega davka

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čerkovnim prometom ter
jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po 5% brez amortizacije ali na amorti-
zacije po dogovoru.

Eskomptuje

trgovske menice.

Ustanovljena

leta 1882.

Denarni promet

v letu 1910

K 100.000.000.—

Eskomptuje

trgovske menice.

Ustanovljena

leta 1882.

Upravno premoženje

v letu 1910

K 20.500.000.—

Eternit

ETERNIT-tovarna

Patent HATSCHEK.

Najboljše pokrivanje streh

General. zastop: V. Janach & Co., Trst.

Glavna zaloga:

T. Korn, Ljubljana.

Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

priloga svojo bogato zalogo najnovejših tiskovin za šole, krajne šolske svete, županstva in druge urade. — Tiskarna sprejema vsa v ti-
skarsko in litografsko stroko spadajoča dela ter jih izvršuje točno, okusno in po solidnih cenah. — Tiskanje šolskih knjig in časopisov.

Lastno založništvo.

Muzikalije.

Telefonska šte. 118.

Najmodernejša črke.
Litografija.

Poštne hranilnice šte. 76.307.